

บทวิจารณ์หนังสือ

อภิรดี เจริญเสนีย์¹

李德津、程美珍著（李德津、金德厚修订）. 2010. 《外国人实用汉语语法》（修订本）. 北京：北京语言大学出版社.

《外国人实用汉语语法》 (Wàiguórén Shíyòng Hànyǔ Yǔfǎ) A Practical Chinese Grammar for Foreigners เป็นหนังสือไวยากรณ์ภาษาจีนที่เรียบเรียงขึ้นโดยศาสตราจารย์หลี่ เต๋อจิน และศาสตราจารย์เจิงเหมย์เจิน อาจารย์ที่มีชื่อเสียงด้านไวยากรณ์จีนและการสอนภาษาจีน หนังสือเล่มนี้ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ครั้งแรกในปีค.ศ. 1988 ต่อมาเนื่องจากการเรียนการสอนภาษาจีนในต่างประเทศได้ขยายวงกว้างและได้รับการพัฒนาอย่างมาก เมื่อปี ค.ศ. 2008 ศาสตราจารย์หลี่ เต๋อจิน และรองศาสตราจารย์จิน เต๋อฮั่ว จึงได้นำมาปรับปรุงเนื้อหาตามคำแนะนำ และข้อติชมจากผู้สอนและผู้เรียน โดยเพิ่มเนื้อหาที่สำคัญ และตัดทอนเนื้อหาส่วนที่เกินความจำเป็นออกไป เพื่อให้หนังสือมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และตรงตามความต้องการของผู้เรียนและผู้สอนชาวต่างชาติ

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาจีน คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์หลี่ เต๋อจิน และรองศาสตราจารย์จิน เต๋อโฮ่ว เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาจีนสำหรับชาวต่างชาติ ซึ่งเน้นวิจัยด้านไวยากรณ์จีนและการสอนไวยากรณ์จีน ทั้งสองท่านได้เรียบเรียงแบบเรียนภาษาจีนอันทรงคุณค่าไว้หลายชุด และ 《外国人实用汉语语法》 ก็เป็นหนึ่งในผลงานชิ้นสำคัญที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายทั้งในจีนและต่างประเทศ ทั้งยังได้รับคัดเลือกให้เป็นแบบเรียนวิชาไวยากรณ์จีนในหลายประเทศด้วยกัน เช่น ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

หนังสือ 《外国人实用汉语语法》 ได้แบ่งอธิบายประเด็นไวยากรณ์โดยเริ่มตั้งแต่ชนิดของคำ วลี ส่วนประกอบของประโยค ประโยคความเดียว ไปจนถึงประโยคความรวม นอกจากนี้ ยังมีลักษณะประโยคที่เป็นลักษณะเฉพาะในภาษาจีน เช่น ประโยคเปรียบเทียบในรูปแบบต่างๆ และประโยค 把 รวม 10 บทใหญ่ ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมประเด็นไวยากรณ์ที่สำคัญทั้งหมดในภาษาจีนกลาง

ด้านการจัดวางโครงสร้างการนำเสนอของหนังสือเล่มนี้ มีระบบและมีเอกภาพ ในแต่ละบทจะมีองค์ประกอบ และลักษณะการจัดวางที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลักที่สำคัญ อาทิ คำนิยาม (定义) ลักษณะพิเศษทางไวยากรณ์ (语法特点) วิธีการใช้ (用途) ข้อควรระวังในการใช้ (使用时需要注意的问题)

เป็นต้น องค์ประกอบเหล่านี้เอื้อประโยชน์สำหรับการเลือกนำมาเป็นแบบเรียนหลักในวิชาไวยากรณ์จีน หรือจะเป็นคู่มือสำหรับผู้ศึกษาไวยากรณ์จีนด้วยตนเอง หากต้องการศึกษาหรือทำความเข้าใจเฉพาะเรื่องก็สามารถสืบค้นจากหนังสือเล่มนี้ได้ องค์ประกอบเหล่านี้ โดยเฉพาะ “ข้อควรระวังในการใช้” นั้น เป็นเนื้อหาที่เหมาะสมกับนักเรียนต่างชาติเป็นอย่างยิ่ง เป็นการเตือนให้เกิดความระมัดระวังในการใช้รูปแบบไวยากรณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากด้านโครงสร้างที่เป็นระบบแล้ว หนังสือ 《外国人实用汉语语法》 ยังใช้คำง่ายๆ ในการอธิบายประเด็นไวยากรณ์ต่างๆ พร้อมยกตัวอย่างโดยใช้คำศัพท์ง่ายๆ เป็นการถ่ายทอดทฤษฎีทางไวยากรณ์ด้วยรูปแบบประโยคที่ไม่ซับซ้อน ผู้เรียนชาวต่างชาติสามารถเข้าใจได้ ทำให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ ยังมีการแปลคำอธิบายทั้งหมดเป็นภาษาอังกฤษอีกด้วย

สำหรับเนื้อหาที่บรรยายนั้นจะเน้นเนื้อหาที่มักเป็นประเด็นข้อสงสัยสำหรับผู้เรียนภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศ โดยเสริมเนื้อหาด้านการเปรียบเทียบระหว่างประเด็นไวยากรณ์ เพื่อชี้ให้เห็นความแตกต่าง นอกจากนี้ ยังมีการสอดแทรกตาราง เพื่อให้ผู้เรียนเห็นองค์ประกอบโดยรวมทั้งหมดของไวยากรณ์จีนกลาง การนำเสนอรูปแบบนี้เป็นหนึ่งในกลวิธีที่ช่วยลดความสับสนของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

นอกจากหนังสือเล่มหลักแล้ว 《外国人实用汉语语法》 ยังมีหนังสือแบบฝึกหัดประกอบให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนควบคู่ไปในทุกบทเรียน การออกแบบแบบฝึกหัดนั้นสามารถมุ่งเป้าหมายตัวชี้วัดอย่างชัดเจน ตรงประเด็น สามารถวัดความเข้าใจของผู้เรียนเฉพาะประเด็นได้จริง นอกจากนี้ ยังมีการคัดกรองคำศัพท์ที่ใช้ในแบบฝึกหัด โดยเลือกคำศัพท์พื้นฐานเป็นหลัก เพื่อไม่ให้เกิดอุปสรรคและส่งผลกระทบต่อการทำแบบฝึกหัดทางไวยากรณ์ ในท้ายเล่มแบบฝึกหัดยังได้แนบคำเฉลย เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ที่ต้องการศึกษาคำด้วยตนเองอีกด้วย

เนื่องจากหนังสือเล่มนี้เรียบเรียงจากมุมมองของผู้เรียนภาษาจีนชาวตะวันตก ดังนั้น ประเด็นที่ถูกเน้นบางประเด็นอาจไม่ใช่ปัญหาทางไวยากรณ์ของผู้เรียนชาวไทย อย่างไรก็ดี หนังสือเรียนจะมีความสมบูรณ์แบบใดก็ต่อเมื่อวัตถุประสงค์ในการเรียบเรียงมีความสอดคล้องกับธรรมชาติ และลักษณะต่างๆ ของผู้เรียนและผู้สอน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเลือกหนังสือเล่มใดมาเป็นแบบเรียนหรือศึกษาคำด้วยตนเองก็ตาม ประสิทธิผลในการใช้จะเกิดขึ้นได้ ก็ต้องอาศัยการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับความต้องการของตนเช่นกัน